

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2015/10 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2018/45

Karar Tarihi:21/6/2018

R.G. Tarih – Sayı:9/11/2018 - 30590

I. MALİ DENETİMİN KONUSU

Önce İnsan Partisi 2014 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Alparslan ALTAN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA ve Rıdvan GÜLEÇ'in katılımlarıyla 26/5/2016 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında;

2. Önce İnsan Partisinin 2014 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

- Dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine,

- Esas incelemenin yapılması için Genel Merkez kesin hesabının dayanağını oluşturan gelir-gider belgeleri ile bu belgelerin kaydedildiği defterleri Sayıştay Başkanlığına göndermesi için Partiye bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün süre verilmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

3. Önce İnsan Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2014 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren ve Sayıştay Başkanlığı tarafından hazırlanıp Raportör Sadettin CEYHAN tarafından heyete sunulan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

4. Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde Partinin 2014 yılı gelirlerinin 112.800,00 TL, giderler toplamının 111.283,74 TL olduğu anlaşılmaktadır.

5. Partinin 2014 yılı kesin hesabının gelir ve gider rakamlarının yukarıda açıklanan tutarlardan oluştuğu, bu haliyle 2014 yılı kesin hesabının doğru, denk ve 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

A. Gelirlerin İncelenmesi

Genel Merkez Gelirleri

6. Partinin Genel Merkez gelirleri toplamı 112.800,00 TL olup, bunun 1.800,00 TL'si üye yıllık aidatlarından, 111.000,00 TL'si bağış gelirlerinden oluşmaktadır.

Esas Sayısı:2015/10 (Siyasi Parti Mali Denetimi)
Karar Sayısı:2018/45

7. 2014 yılı için 2820 sayılı Kanun'un 66. maddesine göre yasal bağış sınırı 31.917,49 TL olup söz konusu yılda yasal bağış sınırı aşılmıştır.

8. Parti Genel Merkezinin 2014 yılı defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışındaki gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

A- Önce İnsan Partisi Genel Merkezine gönderilen yazıyla "Yavuz Karahan'ın 2014 yılında Partiye yaptığı bağış miktarı 85.060,00 TL'dir. 2014 yılı içinde bir kişinin bağış yapabileceği tutar 31.917,28 TL olduğundan $85.060,00 - 31.917,28 = 53.142,72$ TL'nin bağış sınırının üstünde kaldığı görülmüş, söz konusu tutarı aşan ve ayrıntısı aşağıda belirtilen 53.142,72 TL tutarının 2820 sayılı Kanun'a aykırı olarak bağış olarak verilmesi ve kabul edilmesi nedenin izahı," istenmiştir.

Yevmiye Tarihi ve No'su	Bağış Makbuzunun tarih ve No'su	Bağış Tutarı (TL)	Bağış Sınırını Aşan Tutar (TL)	Bağışı Kabul eden sorumlu ve Görevi
03.01.2014 / 1	03.01.2014 / 33	60	-	Feray Akbulut (Genel Sayman)
31.01.2014 / 12	31.01.2014 / 44	10.000	-	Feray Akbulut (Genel Sayman)
31.03.2014 / 32	31.03.2014 / 64	10.000	-	Feray Akbulut (Genel Sayman)
31.05.2014 / 33	31.05.2014 / 65	10.000	-	Feray Akbulut (Genel Sayman)
30.06.2014 / 34	30.06.2014 / 66	15.000	13.142,72	Feray Akbulut (Genel Sayman)
30.09.2014/ 35	30.09.2014 / 67	10.000	23.142,72	Feray Akbulut (Genel Sayman)

30.11.2014 / 39	30.11.2014 / 71	30.000	53.142,72	Feray Akbulut (Genel Sayman)
-----------------	-----------------	--------	-----------	------------------------------------

Parti tarafından gönderilen cevapta, Partiye yapılan bağışların şeklen Genel Başkan Yavuz Karahan tarafından yapıldığı ve yasal limitin aşıldığı görülse de, asıl bağışçıların isimlerini vermek istememelerinden dolayı böyle bir yol tercih edildiği belirtilmiştir.

2820 sayılı Kanunu’nun 66. maddesinin ikinci fıkrasında, “Yukarıdaki fıkranın dışında kalan gerçek ve tüzel kişilerin her birinin bir siyasi partiye aynı yıl içerisinde iki milyar liradan fazla kıymette aynı ve nakdi bağışta bulunması (Ek ibare: 2/1/2003-4778/8 md.) veya yayınları kullandırması yasaktır.”; ek 6. maddesinde “Bu Kanunun 66 ve 70 inci maddelerinde yer alan parasal değerler her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit ve ilan olunan yeniden değerlendirme oranında artırılır”; 76. maddesinin birinci fıkrasında ise “Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak bağış kabulettiği, mal veya gelir edindiği Anayasa Mahkemesince tespit edilen siyasi partilerin, bu yolla elde ettikleri gelirlerin tamamının, Kanunda belirtilen miktarlardan fazla gelirlerle, taşınmaz malların kanuni miktarı geçen kısmının karşılığının Hazineye irat kaydedilmesine, taşınmaz malların ise Hazine adına tapuya tesciline karar verilir.” şeklinde düzenleme yapılmıştır.

2820 sayılı Kanun’un 66. maddesine göre, 2014 yılı için bir kişinin bağış yapabileceği miktar 31.917,49 TL olduğundan bu tutarı aşan 53.142,72 TL tutarındaki bağış geliri karşılığı malvarlığının aynı Kanun’un 76. maddesi uyarınca Hazineye irat kaydedilmesi gerekir.

Ayrıca 2820 sayılı Kanun’un 116. maddesinde, “Bu Kanunun hükümlerine aykırı olarak bağışta bulunan kimse ve bağışı kabul eden parti sorumlusu, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” denildiğinden, Kanun’a aykırı olarak bağışta bulunan Yavuz Karahan ile bağışı kabul eden parti sorumlusu Feray Akbulut hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılabilmesi için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

B. Giderlerin İncelenmesi

Genel Merkez Giderleri

9. Partinin Genel Merkez giderleri toplamı 111.283,74 TL olup, bunun 31.724,03 TL’si personel giderlerinden, 1.706,00 TL’si temsil ve ağırlama giderlerinden, 3.529,46 TL’si kırtasiye ve büro giderlerinden, 1.700,00 TL’si haberleşme giderlerinden, 6.138,43 TL’si taşıma giderlerinden, 18.800,00 TL’si kira giderlerinden, 150,00 TL’si bakım onarım giderlerinden, 2.885,03 TL’si ısınma, aydınlatma ve temizlik giderlerinden, 19.501,59 TL’si vergi, sigorta ve noter giderlerinden, 25.149,20 TL’si tanıtım giderlerinden oluşmaktadır.

10. Parti Genel Merkezinin 2014 yılı defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilen dışındaki giderlerin 2820 sayılı Kanun’a uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

A- Önce İnsan Partisi Genel Merkezine gönderilen yazıyla, “Esgrup Gazetecilik Matbaacılık Org. Reklam Tur. İnş. San. ve Tic A.Ş. ye ait 70,80 TL tutarındaki fatura karşılığı parti tarafından 212,00 TL ödenmesi ve bu sebeple yapılan ve aşağıda ayrıntısı verilen 141,20 TL fazla ödemenin nedeninin izahı; “istenmiştir.

Yevmiye Tarihi ve No'su	Fatura tarih ve No'su	Firma Adı	Tutar (TL)	Ödenen Tutar (TL)	Fark (TL)
20.09.2014/ 140	20.09.2014 / 710152	Esgrup Gazetecilik Matbaacılık Org. Reklam Tur. İnş. San. ve Tic A.Ş	70,80	212,00	141,20

Parti tarafından gönderilen cevapta;

“ Eskişehir’de faal Esgrup Gazetecilik Matbaacılık Org. Reklam Tur. İnş. San ve Tic. A.Ş. ’ye reklam için ödediğimiz ücretin fatura miktarından yüksek olmasında hatamız var. Bu işle görevli personelimizi üç yıl önce ayırmak zorunda kaldık ve o şimdi bir şey hatırlamıyor. Muhatap şirketin açık adresini bize bildirirseniz ve belgelerin fotokopisini iletirseniz, o firmadan açıklama isteyebiliriz.” denilmiştir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu’nun 74. maddesinin altıncı fıkrasında; *“Siyasi partiler harcamalarını fatura, fatura yerine geçen belgeler ile bu belgelerin temin edilmesinin mümkün olmadığı hallerde harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip olmak şartıyla diğer belgelerle tevsik ederler. Ancak kaybolma, yırtılma ve yanma gibi mücbir sebeplerle aslının temin edilmediği hallerde, fatura ve fatura yerine geçen belgeler yerine bu belgeleri düzenleyenlerden alınacak tasdikli örnekleri kullanılabilir.”* denilmekte, 75. maddesinin dördüncü fıkrasında ise *“..Anayasa Mahkemesi denetimi sonunda, o siyasi partinin gelir ve giderlerinin doğruluğuna ve kanuna uygunluğuna veya kanuna uygun olmayan gelirler ile giderler dolayısıyla da bunların Hazineye gelir kaydedilmesine karar verir.”* ve 76. maddesinin son fıkrasında *“...Belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığı, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye irat kaydedilir.”* denilmektedir.

Buna göre, siyasi partilerin gelir ve giderlerinin esastan incelenmesi sırasında parti defterleri, gelir ve gider kayıtları ile bunlara ilişkin belgelerin kesin hesaplar ile uyumlu olması gerekmektedir. Siyasi partiler harcamalarını fatura, fatura yerine geçen belgeler ile bu belgelerin temin edilmesinin mümkün olmadığı hallerde harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip olmak şartıyla diğer belgelerle tevsik etmek zorundadırlar. Ayrıca kaybolma, yırtılma ve yanma gibi mücbir sebeplerle aslının temin edilmediği hallerde de, fatura ve fatura yerine geçen belgeler yerine bu belgeleri düzenleyenlerden alınacak tasdikli örneklerin kullanılması gerektiği ilgili kanun maddesinde ifade edilmiştir. Yapılan incelemede ise, gider belgeler içinde toplam değeri 70,80 TL olan fatura karşılığında parti tarafından 212,00 TL ödemede bulunduğu kalan 141,20 TL için fatura, fatura yerine geçen belge veya harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip herhangi bir tevsik edici belgenin bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, parti tarafından yapılan kanıtlayıcı herhangi bir belgesi bulunmayan 141,20 TL gider toplamının 2820 sayılı Kanun’un 75. ve 76. maddeleri hükmü uyarınca Hazineye gelir kaydedilmesi gerekir.

C. Parti Mallarının İncelenmesi

11. Partinin 2014 yılı defter ve belgeleri üzerinde yapılan incelemede, herhangi bir taşınır ve taşınmaz mal ile menkul kıymet ediniminin olmadığı anlaşılmıştır.

IV. SONUÇ

Önce İnsan Partisi 2014 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

A. Parti Genel Merkezince 2820 sayılı Kanun'un 66. maddesine aykırı olarak elde edilen toplam 53.142,72 TL tutarındaki bağış geliri karşılığı malvarlığının aynı Kanun'un 76. maddesi uyarınca Hazineye irat kaydedilmesine,

B. İşletme defteri kayıtlarında bulunan ve Parti tarafından yapılan 141,20 TL'lik gider tutarıyla ilgili fatura, fatura yerine geçen belge veya harcamanın doğruluğunu gösterecek muhtevaya sahip herhangi bir tevsik edici belge gönderilmemesi sebebiyle 141,20 TL karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Kanun'un 75. maddesi uyarınca Hazineye gelir kaydedilmesine,

C. Partinin 2014 yılı kesin hesabında gösterilen 112.800,00 TL gelir ve 111.283,74 TL giderin Hazineye irat kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

D. 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 116. maddesine aykırı bağışta bulunan ile bağışı kabul eden Parti sorumluları hakkında gerekli yasal işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

21/6/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Zühtü ARSLAN	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Serruh KALELİ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Üye	Üye	Üye
Recep KÖMÜRCÜ	Hicabi DURSUN	Celal Mümtaz AKINCI
Üye	Üye	Üye
M. Emin KUZ	Hasan Tahsin GÖKCAN	Kadir ÖZKAYA
Üye	Üye	Üye
Rıdvan GÜLEÇ	Recai AKYEL	Yusuf Şevki HAKYEMEZ